

O STILSKOJ IZRAŽAJNOSTI
PREDIKATNOGA IMENA U INSTRUMENTALU

Vlasta Rišner

Pišući o predikatnom imenu u instrumentalu, suvremeni gramatičari navode samo da je instrumental drugi padež predikata (Katičić 1986., 38), te da je predikatni instrumental uvijek zamjenjiv nominativom¹. Primjeri koji se u Katičićevoj *Sintaksi* i u *Hrvatskoj gramatici* navode iz djela su pisaca druge polovice devetnaestoga stoljeća (A. Šenoa i J. Kozarca), dok R. Katičić navodi i primjere iz suvremenije građe (iz djela S. Kolara i A. Barca). U *Hrvatskoj se gramatici* nalazi i napomena o uporabnoj ograničenosti vezanoj uz izbor glagolskoga vremena:

“Instrumental imenice u predikatu može stajati uz sponu u prošlom vremenu, a uz sponu u sadašnjem i budućem samo s naglašenim oblicima pomoćnih glagola ili ako je predikat proširen priložnom oznakom.” (Barić i dr. 1995., 402)

Rečenice u kojima je instrumental uz sponu u prezentu i futuru² opisuju se kao “jako stilski obilježene”. (Barić i dr. 1995., 402)³

U Katičićevoj *Sintaksi* nema napomena o stilskoj obilježenosti ni o ograničenjima u izboru vremena pomoćnoga glagola koji stoji uz predikatni instrumental.⁴

S druge je strane D. Raguž koji u *Praktičnoj hrvatskoj gramatici* kaže da je besprijedložni instrumental u rečenicama kakve su *Bio je predsjednikom Matice hrvatske* i *Postade upraviteljem* “rijedak i osobito izražajan” (Raguž 1997., 153). Pri tom razlikuje spomenutu instrumentalnu uporabu od uporabe instrumentala kao imenskoga predikata u rečenici *Nazvao ga je lopovom / razbojnikom*, koja je po njegovu mišljenju neutralna i stilski neobilježena. Primjeri

-
- 1 Ta se napomena nalazi i u *Sintaksi* R. Katičića (1986., 38) i u *Hrvatskoj gramatici* (Barić i dr. 1995., 402), gdje je autorica sintaktičkoga dijela M. Znika.
 - 2 Za potvrdu se navode primjeri *Ja sam skrbnikom* i *Ja ću biti skrbnikom*.
 - 3 Veću prihvatljivost rečenicama u kojima je predikatno ime u instrumentalu uz sponski predikat u prezentu daje atribut uz predikatno ime, npr.: *Ja sam njegovim skrbnikom*. Osim toga, dvjema je rečenicama (s naglašenim i nenaglašenim pomoćnim glagolom) različito obavijesno ustrojstvo: u prvoj se rečenici (*Ja sam skrbnikom*) naglašuje predikatno ime u instrumentalu, u drugoj pak (*Ja jesam skrbnikom*) jesnost pomoćnoga glagola.
 - 4 U primjerima koje Katičić navodi (1986., 38) nalazi se i primjer *Bog joj je svjedokom* (Kranjčević, 29), u kojem je pomoćni glagol uz predikatno ime u instrumentalu u prezentu.

koje Raguž navodi (iako izrijekom sam o tom ne govori) pokazuju da je kriterij za razlikovanje stilske obilježenosti od neobilježenosti u njegovoj gramatici mogućnost / nemogućnost uporabe nominativa kao predikatnoga imena uz glagol: glagol *nazvati*, uz mjesto koje otvara akuzativu, otvara još jedno mjesto, i to za instrumental. Uz taj glagol predikatno ime ne može biti u nominativu.

U ovom će radu biti pokazano da prihvatljivost i čestota predikatnoga imena u instrumentalu nisu jednake ni kod drugih dviju Raguževih rečenica koje se navode kao primjeri, a njihovi će glagolski predikati (glagol *biti* i *postati*) u radu biti uzeti kao tipični. Tako će se stupanj stilske obilježenosti / neobilježenosti opisivati u tri skupine:

Prvu skupinu čine glagoli *držati*, *smatrati*, *zvati*, *nazvati*, *učiniti*⁵ i slični (popis nije zatvoren), koji otvaraju mjesto akuzativu i predikatnom imenu u instrumentalu. Predikatno se ime uz njih nalazi redovito u instrumentalu, koji ne može biti zamijenjen nominativom⁶ te predikatni instrumental uz te glagole nije stilski obilježen.

S druge je, suprotne strane, glagol *biti*, koji je najjače stilski obilježen; istraživanje građe svjedoči da se potvrđuje uglavnom u književnim i znanstvenim tekstovima⁷. Broj primjera s predikatnim imenom u instrumentalu uz taj glagol u književnim djelima i znanstvenim raspravama ovisi o piščevu stilu; u jeziku je nekih pisaca, a osobito znanstvenika-filologa, uporaba predikatnoga imena u instrumentalu česta, a čestotom se smanjuje stilska obilježenost. Tako je primjerice u jeziku knjige S. Damjanovića *Filološki razgovori*⁸, gdje se na četiri stranice rasprave o Ivanu Milčetiću pri opisu životnog puta toga filologa predikatno ime u instrumentalu nalazi sedam puta, pet puta uz glagol *biti* te uz

5 U suvremenom su, osobito razgovornom, jeziku česti predikatni instrumentali uz glagole *smatrati* i *nazvati*, dok je u jeziku druge polovice devetnaestoga stoljeća najčešći bio glagol *držati* (*koga čim*).

6 Navedeni primjeri pokazuju nužnost dopunjavanja Katičićeve tvrdnje o nominativu kao padežu predikatnoga imena; "Predikatno ime stoji *redovito* u nominativu. [naglasila V. R.] On je padež predikata." (Katičić 1986., 37) Glagoli *nazvati*, *smatrati*, *držati*, *učiniti* svjedoče o suprotnom: ne mogu uza se imati predikatno ime u nominativu, samo u instrumentalu.

7 Uz glagol se *biti* predikatno ime u instrumentalu može pronaći i u novinskom jeziku, ali je znatno rjeđe (opisani korpus potvrđuje jedan takav primjer naspram deset primjera uporabe uz ostale glagole (najčešće *postati* i *činiti se*). Primjera se predikatnoga imena u instrumentalu nalazi i u drugim znanstvenim tekstovima, primjerice u *Hrvatskom jezičnom savjetniku* (Barić i dr. 1999.): "Ti glagoli imaju dvostruku sintaktičko-semantičku narav – *mogu biti punoznačnim glagolima* i *glagolima nepotpuna značenja*." (Barić i dr. 1999., 254).

8 Damjanović, Stjepan, 2000.: *Filološki razgovori*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb

nazivati i *držati* (koga čim). U svim je rečenicama pomoćni glagol upotrijebljen u prošlom vremenu, što se potvrđuje primjerima:

“Dio pučke škole završio je u rodnom mjestu, dio u Gologorici kraj Pazina gdje mu je stric *bio župnikom*.” (Str. 170.)

“[...] istraživanje narodnih običaja i narodnoga života uopće *bijaše važnom sastavnicom* te znanosti.” (Str. 173.)

“[...] u Pragu [je] nagovorio hrvatske studente da organiziraju društvo »Hrvat«, kojemu je on *bio prvim tajnikom*.” (Str. 171.)

“Bilo bi teško i samo pobrojati sva društva i ustanove u kojima je *bio* ne samo *članom*, nego i *djelatnim čelnikom*.” (Str. 172.)

Navedeni primjeri ipak ne znače da se predikatno ime u instrumentalu uz glagol *biti* ne upotrebljava u jeziku sredstava javnoga priopćavanja. Zanimljiv je primjer uporabe predikatnoga instrumentala uz prezent dvovidnoga glagola *biti*:

“Brod Quen Mary *zamišljen je* da svake godine obilazi svijet i *bude samostalnom zajednicom*.” (*Gradski radio*, Osijek, siječnja 2002.)

Treću skupinu čine glagoli uz koje se predikatni instrumental nalazi češće nego uz glagol *biti*, ali uporaba instrumentala nije jedina mogućnost (kao što je u glagola prve skupine), nego govornikov izbor – instrumental je odabran umjesto nominativa. Takvi glagoli otvaraju mjesto i nominativu i instrumentalu, a govornik odabire padež predikatnoga imena. Stoga uporaba takvoga predikatnoga imena u instrumentalu u suvremenom hrvatskom jeziku na stilskoj razini nije neutralna, ali je stilska obilježenost znatno manja nego uz glagol *biti*. Do zaključka se o slabijoj stilskoj obilježenosti dolazi usporedbom primjera, i to iz jezika sredstava javnoga priopćavanja, a glagol uz koji se najčešće rabi predikatno ime u instrumentalu jest glagol *postati*. Potvrđuju to brojni primjeri iz jezika znanstvenih rasprava, ali i iz tiska, s radija i televizije. Osim glagola *postati*, predikatno se ime u instrumentalu rabi i uz glagol *ostati*, ali je primjera manje:

“Takav instrumental *ostaje priložnom oznakom* i kad se iz ovih ili onih razloga u takvim rečenicama ne izrekne osoba koja nešto na neki način radi, pa predmet radnje *postane subjektom* [...]” (Barić i dr. 1999., 255)

“[...] on je [Goran Ivanišević] u nekoliko dana postao *simbolom planetarne žudnje za čudima*.” (*Globus*, br. 577, 2001., str. 23.)

“*Odlučila je postati samohranom majkom* u 52. godini [...]” (*Cosmopolitan*, siječanj 2002., str. 11.)

“Najsretniji će kupac postati dobitnikom automobila.”⁹ (Gradski radio, Osijek, prosinca 2001.)

“[...] i europske bi metropole mogle postati metama terorističkih napada.” (Dnevnik HTV-a. 18. prosinca 2001.)

“[...] on je [...] postao najčudnijom kombinacijom pradavnih junaka i bogova Feniksa i Kairosa.” (Globus, br. 577, 2001., str. 13.)

“[...] 18-godišnja studentica Ekonomskog fakulteta, koja je prošli tjedan u Beirutu postala drugom pratiljom Miss Europe [...]” (Nacional, br. 321, 2002., str. 82.)

“Kako vrijeme prolazi, dječak postaje svjedokom teška Malenina života.” (Jutarnji list, 18. siječnja 2002., str. 23.)

“Znao je da tako postaje dostupnim mnogima ono što samo rijetki zagledaju u trezorima uglednih biblioteka.” (Vijenac, br. 202, 2001., str. 3.)¹⁰

Osim uz glagole *ostati* i *postati*, predikatno se ime u instrumentalu upotrebljava uz glagol *činiti se*:

“Nama *se* to, međutim, *činilo normalnim*.” (Globus, br. 577, 2001., str. 23.)

“U prvi *se* čas to *čini paradoksalnim* [...]” (Glas Slavonije, 17. svibnja 1999., str. 15.)

Predikatno je ime u instrumentalu uz glagol *činiti se* pridjev, a stilska je izražajnost takvoga instrumentala također manja nego što bi bila da je umjesto poluspon-skoga glagola *činiti se* upotrijebljen sponski glagol *biti*. Potvrđuje se to usporedbom:

Nama *se* to *činilo normalnim*

* Nama *je* to *bilo normalnim*

* Nama *to jest normalnim*

Iako u gramatikama nema posebnih ograničenja uporabe pridjeva kao predikatnoga imena u instrumentalu uz glagol *biti*, prihvatljivost je takvih rečenica

9 Sličan se primjer nalazi i u *Auto blicu*: “[...] prvo je postala vlasnicom automobila, a tek je potom položila vozački!” (*Auto blic*, br. 20, 2001., str. 17.)

10 Primjer je uzet iz teksta S. Damjanovića, u kojem se nalaze još dva predikatna imena u instrumentalu; jedan s glagolom *činiti se*, a drugi s glagolom *biti*: “Nekima koji priznaju samo jedan, svoj, oblik hrvatstva, njegov *se nije činio dovoljno dobrim*; [...] to je bilo njegovo trajno nastojanje koje je Zagrebačku slavističku školu učinilo ustanovom s kojom su se druge u svijetu jedva mogle mjeriti.” (Iz teksta *Istu smo brazdu orali*, objavljenog u *Vijencu* br. 202, str. 3.) Zbog učestale uporabe takvoga, predikatnoga instrumentala, čak i uz glagol *biti*, može se govoriti o potpunom slabljenju stilematičnosti, o neutralizaciji stilske uloge toga ustrojstva u jeziku S. Damjanovića.

u suvremenom hrvatskom jeziku upitna, bez obzira na glagolsko vrijeme pomoćnoga glagola *biti*.

Dva se glagola, *biti* i *činiti se*, razlikuju po odnosu govornika prema vjerodostojnosti iskaza – dok se rečenicom s glagolom *biti* izriče objektivni sadržaj, glagol *činiti se* naglašuje subjektivnost rečenoga. Obavijest koja se prenosi rečenicom s glagolom *činiti se* ne mora biti potpuno točna; njezinu vjerodostojnost posvjedočuje govornik, a sam govornik u istinitost nije potpuno siguran. Glagol je *činiti se* modalan, a upravo je modalnost obilježje koje povezuje taj glagol s glagolima *držati*, *smatrati* i *nazvati* – onima koji ne otvaraju mjesto nominativu kao dijelu predikatnoga imena, nego samo instrumentalu. Stoga se može reći da je baš modalnost glagola uz koje se predikatno ime u instrumentalu uvodi obilježje po kojem se instrumental u predikatnoj ulozi razlikuje od nominativa. U rečenicama s predikatnim imenom u instrumentalu uz modalne glagole, govornik (koji je vršitelj) procjenjuje osobu ili događaj izrečen akuzativom. Ta se procjena, kojom se vrjednuje navedeno, iskazuje predikatnim instrumentalom:

“[...] nestanak pištolja iz sudskog skladišta *ne smatra sabotажom* sudskog postupka, a to što je sudac [...] taj postupak tajio mjesecima *smatra opravdanim*.” (*Globus*, br. 577, 2001., str. 43.)

“[...] kliničku smrt koju sam doživio nakon prometne nesreće 1975. *smatram nagradom*.” (*Gloria*, br. 365, 2002., str. 55.)

“Sin me *smatra* beskrajno *smiješnim*.” (*Gloria*, br. 365, 2002., str. 54.)

Osim spomenutih, još je glagola koji uza se mogu imati, a u svakodnevnom govoru nerijetko i imaju, predikatni instrumental. S manjom ili većom stilskom obojenošću, predikatno se ime u instrumentalu nalazi uz modalne glagole *pokazati se*, *djelovati*:

Pokazala se / Djelovala je *dobrom domaćicom*.

Zaključiti se može da u suvremenom hrvatskom jeziku stupanj stilske (ne)obilježenosti predikatnoga instrumentala nije uvijek jednak, nego se mijenja ovisno o glagolu kojemu je instrumental dopuna. Osim toga, u nekih glagola predikatno ime u instrumentalu nije izbor, nego jedina mogućnost ustroja jer uz takve glagole ne može biti predikatnoga imena u nominativu.

Pogled unatrag, u građu – djela pisaca druge polovice devetnaestoga i s početka dvadesetoga stoljeća, i to onih koji su (potpuno ili djelomice) pisali jezikom zagrebačke filološke škole, pokazuje široku i učestalu uporabu predikatnoga imena u instrumentalu. Tako se primjerice u putopisnoj prozi J. Bene-

šića predikatno ime u instrumentalu nalazi uz niz glagola; *biti*, *činiti*, *činiti se*, *držati se*, *nazvati*, *pokazati se*, *postati*, *pričiniti se*. Navodim neke od primjera¹¹:

“*Pričinila mi se ta kuća najljepšom u Osijeku.*” (Benešić 1922., 85)

“[...] gdje su mi ostali svi oni, koji mi *čine* i u ovoj samoći život *društvenim.*” (Benešić 1922., 98)

“Kad *sam* god. 1908. *postao namjesnim učiteljem* u zagrebačkoj realnoj gimnaziji, *postao sam* istodobno *kazališnim kritičarem* službenih ‘Narodnih novina’ [...]” (Benešić 1969., 105)

“A Iločani, Fruškogorci, *drže se* gotovo *članovima jedne porodice* [...]” (Benešić 1969., 96)

“*Književnikom je bio* skoro isključivo *fratar.*” (Benešić 1922., 5)

“*On hoće da bude mentorom.*” (Benešić 1922., 6)

Da je uporaba predikatnoga imena u instrumentalu u drugoj polovici devetnaestoga, ali i početkom dvadesetoga stoljeća, bila redovita i u *književnom jeziku stilski neobilježena pojava* potvrđuju primjeri. O normiranosti predikatnoga instrumentala pak svjedoči Veberova *Skladnja*:

“U instrumental se meće predikat u aktivnih i pasivnih izrekah; to može biti s raznim glagolji, ali obično dolaze ovi: *biti*, *postati*, *imenovati*, *zvati*, *proglašiti*, *držati*, *smatrati*, itd.” (Veber 1876., 122)

U prvoj se polovici dvadesetoga stoljeća nalazi i suprotnih jezičnih savjeta, i to iz pera hrvatskoga vukovca T. Maretića, koji protjeruje uporabu instrumentala gdje god je to bilo moguće. Iako u *Gramatici* napominje da uz glagole *činiti*, *postaviti*, *zvati* i druge slična značenja umjesto jedne od dviju akuzativnih dopuna može dolaziti predikatni instrumental¹², Maretić piše drukčije u *Jezičnom savjetniku* iz 1924. godine. Ondje se nalaze dvije bilješke o predikatnom instrumentalu; u prvoj se kaže kako glagol *činiti se* “nije dobro slagati s instr.”¹³ (Maretić 1924.: 9), a u drugoj se slična preporuka odnosi na glagol *smatrati* – umjesto instrumentala predlaže se uporaba akuzativa s prijedlogom *za* ili sintagme s veznikom *kao* i akuzativom. Na sličan način o dopuni glagola *smat-*

11 Više se primjera navodi u mom radu o jeziku *Razgovora J. Benešića*, održanom na skupu *Dani Julija Benešića*, 2001. godine u Iloku.

12 Maretić kaže: “Mjesto predikatnog akuzativa uzima se često predikatni instrumental...” (1963., 597)

13 Rečeno se oprinjčuje na sljedeći način: *činilo mu se smiješnim, da* [...], *čini mu se sramotom, da* [...]; bolje je: *činilo mu se smiješno, čini mu se sramota.* (Maretić 1924., 9)

trati piše i I. Broz: “Ne bih rekao, da će biti dobro hrvatski, što pišemo i govorimo: Ja *smatram* dužnošću, da odgovorim...” (Broz 1891./2000., 81) Broz dodaje da se u narodnom govoru umjesto glagola *smatrati* upotrebljava *držati*, i to s akuzativnim dopunama koje spominje i Maretić (Broz 1891./2000., 82)

Suprotnost je između Maretićevih propisa i postojećega stanja u jeziku hrvatskih književnika druge polovice devetnaestoga, a nerijetko i početka dvadesetoga stoljeća, u suvremenom jeziku dovela do trojakoga stanja: 1. – predikatni je instrumental, usprkos Maretićevim preporukama o nužnosti zamjene, ostao redovitim sredstvom izricanja predikatnoga imena (u glagola koji ne otvaraju mjesto nominativnoj dopuni, kakvi su *držati*, *smatrati*, *zvati*, *nazvati*, *osjećati se*...), 2. – predikatno se ime u instrumentalu uz neke glagole izgubilo ili je dobilo izrazito stilsko obilježje (uz glagol *biti*): 3. – predikatno se ime u instrumentalu uz neke polusponske glagole. među kojima je najčešći *postati*, upotrebljava sa stilskom izražajnošću manjom od one koju ima upotreba predikatnoga imena u instrumentalu uz pomoćni glagol *biti*. Takvo se predikatno ime u instrumentalu često rabi uz glagol *činiti se*, te se modalnošću približava glagolima u ovom radu opisanim u prvoj skupini – glagolima koji nemaju mogućnost upotrebe nominativne, nego samo instrumentalne dopune.

U književnosti pak, kao i u znanstvenim raspravama, mnogo ovisi o piščevu stilu; neki književnici, a osobito znanstvenici, redovito rabe predikatni instrumental, čak i uz pomoćni glagol *biti*. Posljedica je česte uporabe gubljenje izrazite stilske obilježnosti predikatnoga imena u instrumentalu. Da uporaba predikatnoga imena u instrumentalu nije obilježje jezika samo nekih hrvatskih filologa (primjerice S. Damjanovića), potvrđuju brojni primjeri iz djela književnoga teoretičara V. Bitija. Uz glagol *postati* u njegovu je jeziku redovito predikatno ime u instrumentalu, te se, pojavi li se u istoj ulozi (predikatnoga imena) nominativ, može govoriti o stilskoj izražajnosti nominativa, ili se brojnost predikatnoga instrumentala može shvatiti drukčije: cijele su autorove studije (članci i knjige) pisani na višoj stilskoj razini, te se u ustrojstvo takvih rečenica uklapa instrumental kao predikatno ime. U knjizi *Upletanje nerečenog*¹⁴ V. Biti već prvo poglavlje naslovljuje upotrebljavajući predikatno ime u instrumentalu: “Nastanak romana: kada priča *postaje riskantnom*?” U daljnjem se tekstu potvrđuje niz primjera istovrsne uporabe:

“Spremnost za neizvjesnu budućnost *postala je važnijom* od sadašnje djelotvornosti [...]” (Str. 11.)

“Uživanje u romanu *postalo je mogućim* tek otkako je on napustio orijentaciju na moral određene društvene skupine ili klase [...]” (Str. 14.)

14 Biti, Vladimir, 1994.: *Upletanje nerečenog, književnost, povijest, teorija*. Matica hrvatska, Zagreb

“Čitatelj romana tako *postaje reproducentom – romanopiscem.*” (Str. 22.)

Predikatno se ime u instrumentalu u istoga autora nalazi, iako rjede, i uz prezent glagola *biti*:

“Upravo *on je razlogom* što žanrovsku identifikaciju romana ne možemo obaviti niti isključivo na temelju teksta niti isključivo na temelju konteksta [...]” (Str. 23.)

uz glagol *zvati*:

“[...] on taj stvarni kontekst zove ‘*situacijom slušaočevom ili čitaočevom*’ [...]” (Čega nema, *tog se ne odreci*¹⁵, str. 375.)

uz glagol *pokazati se*:

“[...] a sve *se* to još *može* u određenim okolnostima *pokazati nedostatnim!*” (Strano tijelo *pri/povijesti*¹⁶, str. 14.)

te uz druge glagole.

Svi u radu navedeni primjeri uporabe predikatnoga imena u instrumentalu, kao i brojni drugi predikatni instrumentali upotrijebljeni u jeziku znanstvenih rasprava, knjiga, sredstava javnoga priopćavanja ili u razgovornom jeziku, svjedoče o jezičnoj životnosti te kategorije, a često i potvrđuju modalnost instrumentala koja može, ali ne mora, biti nasuprot nominativu.

Može se zaključiti da jezik suvremenih sredstva javnoga priopćavanja, a često i znanstvenih rasprava, govori u prilog uporabi predikatnoga imena u instrumentalu. Stoga takav, predikatni instrumental. ne treba protjerivati iz suvremenoga hrvatskoga standardnoga jezika, a bilješke koje se u gramatičara nalaze o stilskoj izražajnosti predikatnoga imena u instrumentalu valjalo bi dopuniti: stilogenost predikatnoga instrumentala ovisi o glagolu kojemu je on dopuna. Tako se može govoriti o stilskoj izražajnosti predikatnoga imena u instrumentalu uz glagol *biti*¹⁷, ali uz neke druge glagole, koji nemaju mogućnosti nominativne dopune, stilogenosti nema, nego je uporaba instrumentala kao dopune (uz akuzativnu; *držati, smatrati... koga čim*) jedina mogućnost.

15 Biti, Vladimir, 1986.: “Čega nema, *tog se ne odreci*”. U: članak Josipa Užarevića “Umjetnost riječi”: Književnost i jezik, Umjetnost riječi, XXX, 4, str. 375.–386.

16 Biti, Vladimir, 2000.: *Strano tijelo pri/povijesti*. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb

Neke će govornike sigurno iznenaditi brojnost primjera uporabe predikatnoga imena uz glagole *postati*, *ostati*, *činiti se*... u sredstvima javnoga priopćavanja, ali pozornije će slušanje (osobito školovanijih govornika) nerijetko potvrditi rečeno čak i u razgovornom jeziku.

Literatura:

1. Barić, Eugenija; Lončarić, Mijo; Malić, Dragica; Pavešić, Slavko; Peti, Mirko; Zečević, Vesna; Znika, Marija, 1995.: *Hrvatska gramatika*. Školska knjiga, Zagreb
2. Broz, Ivan, 2000.: *Filološke sitnice i pabirci*, prikupio i pogovor napisao Marko Samarđžija, Zagreb
3. Ivić, Milka, 1954.: *Značenja srpskohrvatskog instrumentala i njihov razvoj*, Beograd
4. Katičić, Radoslav, 1986.: *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*, Nacrt za gramatiku, JAZU, Globus, Zagreb
5. Maretić, Tomo, 1963.: *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*, Matica hrvatska, Zagreb
6. Maretić, Tomo, 1924.: *Hrvatski ili srpski jezični savjetnik za sve one, koji žele dobro govoriti i pisati književnim našim jezikom*, Dopuna Broz – Ivekovićevu "Rječniku hrvatskoga jezika", JAZU, Zagreb
7. Raguž, Dragutin, 1997.: *Praktična hrvatska gramatika*, Medicinska naklada, Zagreb
8. Rožić, Vatroslav, 1907.: *Novi "barbarizmi"*, Nastavni vjesnik, knj. XV., Zagreb, str. 426.–431., 507.–513., 601.–608.
9. Rožić, Vatroslav, 1908.: *"Barbarizmi" u hrvatskom jeziku*, drugo izdanje, Kraljevska zemaljska tiskara, Zagreb
10. Veber, Adolfo, 1859.: *Skladnja ilirskoga jezika za niže gimnazije*, Beč

Sažetak

Vlasta Rišner, Pedagoški fakultet, Osijek
UDK 81'367.7:81'366.54:811.163.42, znanstveni članak,
primljen 25. siječnja 2002., prihvaćen za tisak 1. veljače 2002.

On Stylistic Markedness of the Nominal Predication in the Instrumental Case

In this paper, the author describes different levels of stylistic markedness of nominal predications in the instrumental case. It is concluded that there are no grounds for expelling instrumental case nominal predications from the modern Croatian language.

17 Potvrđuje se zapažanje M. Znike (*Hrvatska gramatika*, 1995., 402) koja kaže da je uporaba predikatnoga instrumentala uz glagol *biti* znatno češća ako je taj glagol u prošlom vremenu. Primjeri s pomoćnim glagolom u prezentu ne potvrđuju postavku o češćoj uporabi naglašenoga oblika prezenta pomoćnog glagola *biti*.